

Voorstel aan de gemeenteraad

Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2021

Beleidsveld	Financiën
Organisatieonderdeel	Bedrijfsvoerings- en Strategienetwerk
Opsteller	Sebastiaan van den Bogaard
Kenmerk	8799314
Vergaderdatum Raad	8 juli 2021
Geheim	Ja, bijlage tijdelijk en gedeeltelijk

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. Het financiële beeld vast te stellen, zoals opgenomen in paragraaf 3.1 van de Voorjaarsnota 2021, en daarbij het geactualiseerde scenario C als uitgangspunt te hanteren.
2. De knelpunten te verwerken zoals opgenomen in paragraaf 2.4 van de Voorjaarsnota 2021.
3. In te stemmen met de (nieuwe) activiteiten zoals opgenomen in paragraaf 2.2 van de Voorjaarsnota 2021.
4. Het investeringspakket, zoals opgenomen in paragraaf 2.3 van de Voorjaarsnota 2021, vast te stellen.
5. De maatregelen om te komen tot een sluitend financieel beeld, zoals opgenomen in de financiële strategie in paragraaf 3.5 van de Voorjaarsnota 2021, vast te stellen en daarbij:
 - a. 18,3 miljoen euro te laten vrijvallen uit de vaste activareserve en 1,9 miljoen uit de reserve riolering en daarmee 0,88 miljoen euro te doteren aan de bestemmingsreserve corona en 19,32 miljoen te doteren aan de algemene reserve.
 - b. de kapitaallasten die uit de vrijval voortvloeien te dekken door middel van de maatregelen die zijn opgenomen in de financiële strategie in paragraaf 3.5 van de Voorjaarsnota 2021.
6. De bijstelling van de coronapakketten, zoals opgenomen in paragraaf 2.1 van de Voorjaarsnota 2021 vast te stellen en de hiermee gemoeide kosten van 0,88 miljoen euro te dekken uit de bestemmingsreserve corona.
7. Het weerstandsvermogen vanaf de Voorjaarsnota 2022 aan te vullen aan de hand van de volgende spelregels:
 - a. Vanaf de Voorjaarsnota 2022 brengen we de weerstandsratio, zo snel als de financiële omstandigheden toelaten, terug tot 1.
 - b. Als het risico Stationsgebied bij de Voorjaarsnota 2022 nog niet of onvoldoende is vrijgevallen of het risicoprofiel verslechtert, waardoor de weerstandsratio nog niet volledig naar 1 is teruggebracht, dan doteren we jaarlijks 4 miljoen euro en indien mogelijk meer aan de algemene risicoreserve vanuit de incidentele baten totdat de weerstandsratio 1.
 - c. Uiterlijk bij de Voorjaarsnota 2024 de weerstandsratio aan te vullen tot 1.
8. De toegekende middelen voor 2021 en verder voor de uitvoering van (wettelijke) taken ten behoeve van de verwachte extra inwoners (referentiekader groei) te verminderen in verband met de lager dan begrote gerealiseerde groei 2020 en de aangepaste prognose 2022, zoals opgenomen in paragraaf 3.3 van de Voorjaarsnota 2021.

9. De groeikadermiddelen uit het financiële beeld, de vrijval uit de reserve grondexploitatie als gevolg van meeropbrengsten grondexploitaties en de meeropbrengsten door bouw en verdichting Leidsche Rijn te bestemmen voor de investeringen die zijn opgenomen in paragraaf 2.3 van de Voorjaarsnota 2021.
10. In te stemmen met een verdere uitwerking van de investeringsstrategie van de RSU 2040 waarin een langjarig perspectief wordt geboden op een integraal afgewogen en doelmatige investeringsbegroting, als basis voor de besluitvorming in de Voorjaarsnota 2022.
11. In te stemmen met de wijzigingsvoorstellen bij de investeringsprojecten in hoofdstuk 5 van de Eerste Bestuursrapportage 2021.
12. In te stemmen met de budgettair neutrale voorstellen in paragraaf 6.1 Eerste Bestuursrapportage 2021.
13. In te stemmen met de corresponderende posten in paragraaf 6.2 Eerste Bestuursrapportage 2021.
14. In te stemmen met de wijzigingen in de programmastructuur zoals gepresenteerd in paragraaf 6.3 Eerste Bestuursrapportage 2021.
15. Hiermee de Voorjaarsnota / Eerste Bestuursrapportage 2021 vast te stellen en de Programmabegroting 2021 conform te wijzigen.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Geheimhouding

Het college heeft tijdelijke geheimhouding opgelegd op de bijlage 'Toelichting geheim knelpunt paragraaf 2.4. Voorjaarsnota 2021' op grond van artikel 55 lid 1, artikel 86 lid 2 en artikel 25 lid 2 Gemeentewet om redenen genoemd in artikel 10 lid 2 sub b en g Wet Openbaarheid van bestuur totdat het college de raad (gedeeltelijk) in openbaarheid kan informeren. De raad wordt separaat gevraagd deze geheimhouding op grond van artikel 25 lid 3 Gemeentewet in de eerstvolgende raadvergadering te bekrachtigen.

De tijdelijke geheimhouding van deze bijlage is noodzakelijk omdat derden de informatie kunnen gebruiken bij onderhandelingen met de gemeente, dit kan de financiële positie schaden en de gemeente benadelen.

Samenvatting

Dit jaar bevinden we ons nog altijd in een coronacrisis, waarin moeilijke keuzes gemaakt moeten worden met een zeer beperkt budget. De beslispunten in dit raadsvoorstel geven uitwerking aan de Voorjaarsnota 2021 die nu voorligt.

Context

Aanleiding

Zoals vastgelegd in de Financiële verordening bieden wij ieder jaar een voorjaarsnota aan, waarin wij het financiële beeld actualiseren. De voorstellen in de Voorjaarsnota 2021 zijn de basis voor de Programmabegroting 2022.

Met deze voorjaarsnota actualiseren we het financieel beeld en stellen we waar mogelijk en nodig nieuwe keuzes voor, waarbij het coalitieakkoord "Utrecht ruimte voor iedereen" de basis is.

Koers die het college voorstelt: blijven investeren in een gezonde en veerkrachtige stad

De coronacrisis waarmee de stad wordt geconfronteerd brengt mooie initiatieven, waarin de veerkracht van inwoners zichtbaar wordt, maar tegelijk is de kansenongelijkheid in de stad toegenomen. De crisis duurt langer en de impact is groter dan eerder gedacht.

In deze Voorjaarsnota hebben we een forse opgave om de begroting structureel sluitend te krijgen, onder andere doordat we minder geld krijgen uit het Gemeentefonds. In deze context stellen we nadrukkelijk geen forse bezuinigingen voor. Nu snijden in voorzieningen zoals onze dienstverlening of het onderhoud en kwaliteit van de openbare ruimte is het laatste wat de stad van ons verwacht. Bezuinigingen schaden voorzieningen in de stad, wat het herstel belemmert. Het college stelt daarom een aanpak voor om de stad er zo snel mogelijk weer bovenop te helpen. We willen volop blijven investeren in een gezonde en leefbare stad voor iedereen.

Om tot een sluitend beeld te komen verhogen we onze risicobereidheid en wijzigen we een aantal gemeentelijke belastingen op een manier dat iedereen een redelijke bijdrage levert aan een gezond en toekomstbestendig Utrecht voor iedereen. Daarnaast stellen we voor onze financiële buffers in te zetten.

Vergroten van de financiële risico's

Met dit voorstel nemen we een bewust maar acceptabel en gecalculeerd financieel risico. Op basis van CPB-analyse en besluiten van het Kabinet van het afgelopen jaar verwachten we een Kabinet dat zal investeren. We houden daarom rekening met een stijging van het accres die in lijn is met minimaal het gemiddelde van de jaren voorafgaand aan de coronacrisis.

Over de onzekerheden in de inkomsten vanuit het Rijk vindt afstemming plaats tussen gemeenten onderling en met VNG, IPO en het ministerie van Binnenlandse Zaken met een uitwerking richting de begroting 2022 van gemeenten. Vanzelfsprekend staan wij met betrekking tot onze risicobereidheid in nauw contact met onze toezichthouder, de Gedeputeerde Staten van Utrecht.

Eerste bestuursrapportage

Bij de Voorjaarsnota 2021 hoort ook de Eerste Bestuursrapportage 2021 over de eerste drie maanden van dit begrotingsjaar. In de Eerste Bestuursrapportage rapporteren we over de uitvoering van de programma's, investeringsprojecten en doen we voorstellen voor bijsturing. Onderdeel van deze voorstellen zijn de aanpassingen van de programmastructuur en beleidsindicatoren (was-wordt lijst).

Juridische context

Het vaststellen van de Voorjaarsnota / Eerste bestuursrapportage is een bevoegdheid van de gemeenteraad.

Beoogd effect

Vaststelling van de Voorjaarsnota 2021 biedt een basis voor een reële en sluitende begroting 2022.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
[Programmabegroting 2021](#)

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	Het financiële beeld vast te stellen, zoals opgenomen in paragraaf 3.1 van de Voorjaarsnota 2021, en daarbij het geactualiseerde scenario C als uitgangspunt te hanteren.
Argumenten	
1.1	<u>Het financiële beeld beïnvloedt de financiële ruimte</u> Sinds de vaststelling van de Programmabegroting 2021 zijn er ontwikkelingen geweest die het gemeentelijk financieel beeld beïnvloeden. Op basis daarvan wordt de financiële ruimte bepaald om knelpunten, nieuwe activiteiten en uitgaven voor de groeiende stad te kunnen dekken.
1.2	<u>Scenario C is in lijn met de basisraming van het CPB</u> Het scenario gaat ervan uit dat gaandeweg het tweede kwartaal 2021 de beperkende maatregelen geleidelijk worden opgeheven en de economische mogelijkheden toenemen.
Kanttekeningen/Risico's	
1.1	<u>De keuze voor scenario C brengt onzekerheden met zich mee</u> Het vaccinatietempo en mutaties van het virus zijn belangrijke onzekerheden binnen de keuze voor scenario C. Er is daarom een risico dat scenario D zich voordoet (anderhalvemetersamenleving tot 1-1-2022). We houden rekening met het feit dat het risico dat scenario D zich voordoet door dit voor 25% mee te rekenen bij de bepaling van het weerstandsvermogen.
1.2	<u>Bij het opstellen van de Voorjaarsnota is uitgegaan van het voorlopige resultaat uit de Jaarrekening 2020.</u> Bij het opstellen van de Voorjaarsnota is uitgegaan van een resultaat uit de jaarrekening 2020. Dit bedrag is gebaseerd op basis van het voorlopig jaarrekeningresultaat. Na controle en correcties van de accountant is dit uiteindelijke rekeningresultaat 2020 licht gewijzigd. In het raadsvoorstel bestedings- en dekkingsvoorstellen wordt dit verschil ter besluitvorming voorgelegd. Het resultaat dat is opgenomen in de Voorjaarsnota 2021 (na bestedings- en dekkingsvoorstellen) blijft daarmee ongewijzigd.
Beslispunt	
2	De knelpunten te verwerken zoals opgenomen in paragraaf 2.4. van de Voorjaarsnota 2021.
Argumenten	
2.1	<u>De knelpunten zijn onvermijdelijk, onuitstelbaar en onoplosbaar.</u> De gemeentelijke begroting staat voortdurend onder spanning door ontwikkelingen die onvermijdelijk op ons afkomen. Dat kunnen prijsstijgingen zijn of consequenties van wettelijke verplichtingen. Als de kosten van deze knelpunten niet langer kunnen worden uitgesteld en ook niet kunnen worden opgevangen binnen de programma's, moeten ze worden opgelost. Zo blijft de begroting reëel sluitend.
Beslispunt	
3	In te stemmen met de (nieuwe) activiteiten zoals opgenomen in paragraaf 2.2. van de Voorjaarsnota 2021.

Argumenten	
3.1	<u>Met de nieuwe activiteiten blijft de kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening op peil en in lijn bij de stad die we willen zijn</u> In veel opzichten is Utrecht een aantrekkelijke stad, voor inwoners en voor bedrijven. We zien dat op onderdelen de kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening niet meer past bij de stad die we willen zijn. Er zijn ook gebieden waar de leefbaarheid onder druk staat. Op die plaatsen willen we het beleid gericht intensiveren.
Beslispunt	
4	Het investeringspakket, zoals opgenomen in paragraaf 2.3 van de Voorjaarsnota 2021, vast te stellen.
Argumenten	
4.1	<u>De groei van de stad moet gezond en evenwichtig plaatsvinden en hiervoor zijn substantiële investeringen noodzakelijk</u> Om op de korte en de lange termijn de groei van de stad goed te begeleiden zijn investeringen gericht op kwaliteit en exclusiviteit noodzakelijk. De groei van de stad is een kans om gezond stedelijk leven voor iedereen te versterken. Hierbij hoort een investeringsstrategie die de (financiële) opgave hanteerbaar maakt. De investeringsvoorstellen in deze voorjaarsnota en de dekking daarvan zijn in lijn met de investeringsstrategie.
Beslispunt	
5	De maatregelen om te komen tot een sluitend financieel beeld, zoals opgenomen in de financiële strategie in paragraaf 3.5 van de Voorjaarsnota 2021, vast te stellen en daarbij: a. 18,3 miljoen euro te laten vrijvallen uit de vaste activareserve en 1,9 miljoen euro uit de reserve riolering en daarmee 0,88 miljoen euro te doteren aan de bestemmingsreserve corona en 19,32 miljoen te doteren aan de algemene reserve. b. de kapitaallasten die uit de vrijval voortvloeien te dekken door middel van de maatregelen die zijn opgenomen in de financiële strategie in paragraaf 3.5 van de voorjaarsnota.
Argumenten	
5.1	<u>De maatregelen zijn nodig om te komen tot een structureel sluitend financieel beeld</u> De autonome ontwikkelingen, knelpunten, nieuwe activiteiten en investeringen leiden tot extra kosten. Alleen door maatregelen te nemen komen we tot een sluitend financieel beeld.
5.2	<u>De vrijval van een deel van de activareserve en reserve riolering vergroot de incidentele financiële ruimte</u> Door de vrijval van een deel van de vaste activareserve en reserve riolering vallen er incidentele middelen vrij. Door deze te doteren aan respectievelijk de algemene reserve en de bestemmingsreserve corona is er, samen met de overige maatregelen uit de financiële strategie, dekking voor de knelpunten, nieuwe activiteiten, investeringen en bijstelling van de coronapakketten. Vrijval van de vaste activareserve leidt tot structurele lasten die wordt gedekt uit de maatregelen die we voorstellen in de financiële strategie.
Beslispunt	
6	De bijstelling van de coronapakketten, zoals opgenomen in paragraaf 2.1 van de

	Voorjaarsnota 2021 vast te stellen en de hiermee gemoeide kosten van 0,88 miljoen euro te dekken uit de bestemmingsreserve corona.
Argumenten	
6.1	<u>De bestemmingsreserve corona is ingesteld ter dekking van de coronamaatregelen</u> Bij de Programmabegroting 2021 zijn de coronapakketten vastgesteld. De bestemmingsreserve corona is de dekkingsbron voor deze coronapakketten. Door 0,88 miljoen euro toe te voegen aan de bestemmingsreserve corona is de bijstelling op de pakketten gedekt.
Beslispunt	
7	Het weerstandsvermogen vanaf de Voorjaarsnota 2022 aan te vullen aan de hand van de volgende spelregels: a. Vanaf de Voorjaarsnota 2022 brengen we de weerstandsratio, zo snel als de financiële omstandigheden toelaten, terug tot 1. b. Als het risico Stationsgebied bij de Voorjaarsnota 2022 nog niet of onvoldoende is vrijgevallen of het risicoprofiel verslechtert, waardoor de weerstandsratio nog niet volledig naar 1 is teruggebracht, dan doteren we jaarlijks 4 miljoen euro en indien mogelijk meer aan de algemene dekkingsreserve vanuit de incidentele baten totdat de weerstandsratio 1. c. Uiterlijk bij de Voorjaarsnota 2024 de weerstandsratio aan te vullen tot 1.
Argumenten	
7.1	<u>Een ratio van 0,8 is op dit moment passend</u> Het weerstandsvermogen is er om onverwachte financiële ontwikkelingen, zoals negatieve effecten als gevolg van een crisis op te kunnen vangen. De coronacrisis is nog gaande en doet een beroep op de financiële veerkracht.
7.2	<u>Om ook in de toekomst een solide basis te hebben is een herstelplan om tot een weerstandsratio van 1 te komen noodzakelijk.</u> Een weerstandsratio van 0,8 is, op basis van uitgangspunten die de VNG hanteert, matig. Een weerstandsratio van 1 betreft een voldoende weerstandsratio en is dan ook vastgelegd in het coalitieakkoord. In lijn met de afspraken die zijn gemaakt in de begroting 2021 stellen we een herstelplan voor om de weerstandsratio de komende jaren te verhogen naar 1.
Beslispunt	
8	De toegekende middelen voor 2021 en verder voor de uitvoering van (wettelijke) taken ten behoeve van de verwachte extra inwoners (referentiekader groei) te verminderen in verband met de lager dan begrote gerealiseerde groei 2020 en de aangepaste prognose 2022, zoals opgenomen in paragraaf 3.3 van de Voorjaarsnota 2021
Argumenten	
8.1	<u>We brengen omvang van de capaciteit in balans met de omvang van de taken</u> De groei van het aantal inwoners is lager dan bij de Programmabegroting 2021 verwacht. Daardoor is via het referentiekader groei een hoger bedrag begroot dan noodzakelijk voor de uitoefening van taken. Door de toegekende middelen te verminderen brengen we de omvang van de capaciteit in balans met de omvang van taken.

Beslispunt	
9	De groeikadermiddelen uit het financiële beeld, de vrijval uit de reserve grondexploitatie als gevolg van meeropbrengsten grondexploitaties en de meeropbrengsten door bouw en verdichting Leidsche Rijn te bestemmen voor de investeringen die zijn opgenomen in paragraaf 2.3 van de Voorjaarsnota 2021.
Argumenten	
9.1	<u>Hiermee zijn de investeringen mogelijk die nodig zijn voor een evenwichtige groei (zie beslispunt 4)</u>
Beslispunt	
10	In te stemmen met een verdere uitwerking van de investeringsstrategie van de RSU 2040 waarin een langjarig perspectief wordt geboden op een integraal afgewogen en doelmatige investeringsbegroting, als basis voor de besluitvorming in de Voorjaarsnota 2022.
Argumenten	
10.1	<u>RSU 2040 betreft een lange termijn en vraagt om een strategie voor de lange termijn.</u> Met de RSU 2040 voorzien we in een lange termijnstrategie voor de groei van de stad. Om investeringen in de tijd op een zuivere manier af te wegen is een investeringsstrategie noodzakelijk.
Beslispunt	
11	In te stemmen met de wijzigingsvoorstellen bij de investeringsprojecten in hoofdstuk 5 van de Eerste Bestuursrapportage 2021.
Argumenten	
11.1	<u>Het vaststellen van de investeringen is een bevoegdheid van de raad</u> In de Eerste Bestuursrapportage rapporteren wij over de afwijkingen op de investeringen. Door omstandigheden kunnen voorgenomen investeringen niet volledig of volgens planning worden uitgevoerd. Dit kan leiden tot afwijkingen in de geautoriseerde investeringsplanning van 2021. Besluitvorming hierover is de bevoegdheid van de raad.
Beslispunt	
12	In te stemmen met de budgettair neutrale voorstellen in hoofdstuk 6.1 van de Eerste Bestuursrapportage 2021.
Argumenten	
12.1	<u>De bijsturingsvoorstellen zijn budgettair neutraal, maar hebben betrekking op baten, lasten en/of inzet- en opheffen van reserves.</u> De besluitvorming hierover is voorbehouden aan de Raad.
12.2	<u>Met de bijsturingsvoorstellen sluit de begroting beter aan bij de actuele situatie.</u> <u>De bijsturingsvoorstellen gaan over bestaand beleid.</u> Deze voorstellen worden verwerkt in de Programmabegroting 2021
Beslispunt	
13	In te stemmen met de verwerking van de corresponderende posten in hoofdstuk 6.2 van de Eerste Bestuursrapportage 2021
Argumenten	
13.1	<u>Verwerking van taakmutaties in de begroting is een raadsbevoegdheid</u>

	In de september- en decembercirculaire 2020 voegt het Rijk extra middelen voor nieuwe taken toe aan het gemeentefonds en neemt middelen uit voor vervallen taken. Vertaling hiervan in de gemeentebegroting gebeurt door middel van de corresponderende posten. Deze corresponderende posten zijn per post beoordeeld, zoals vastgelegd in het coalitieakkoord.
Beslispunt	
14	In te stemmen met de wijzigingen in de programmastructuur zoals gepresenteerd in hoofdstuk 6.3 van de Eerste Bestuursrapportage 2021.
Argumenten	
14.1	<u>Hiermee wordt van de programmastructuur geactualiseerd</u> Aanpassing van beleid leidt tot aanpassing van de doelstellingen en indicatoren in de programma's.
Beslispunt	
15	Hiermee de Voorjaarsnota / Eerste Bestuursrapportage 2021 vast te stellen en de Programmabegroting 2021 conform te wijzigen.
Argumenten	
15.1	<u>Het vaststellen van de Voorjaarsnota / Eerste Bestuursrapportage is een raadsbevoegdheid.</u>
15.2	<u>Bijstellen van de begroting is in lijn met het advies van de Adviescommissie Controle en Financiën van de Utrechtse gemeenteraad.</u> De Adviescommissie controle en financiën heeft geadviseerd raadsbesluiten waar nodig direct te vertalen in de begroting en deze niet meer in een aparte begrotingswijziging door de raad te laten bekrachtigen. In 2021 voeren wij dit advies uit voor de cyclusproducten.

Financiën

De Voorjaarsnota betreft het financiële zwaartepunt van de jaarlijkse P&C-cyclus. In de Voorjaarsnota vindt de integrale afweging plaats.

Vervolg

Op basis van de definitief vastgestelde Voorjaarsnota 2021 wordt de Programmabegroting 2022 opgesteld.

Participatie

Er heeft geen participatie plaatsgevonden over dit voorstel.

Communicatie

Er is over dit voorstel geen specifieke communicatie gepland.

Niet-Referendabel

Op dit raadsbesluit is de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht niet van toepassing omdat het een raadsbesluit betreft over de vaststelling van de gemeentelijke begroting en rekening (artikel 3 lid 2 onder d Verordening tot raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen

Bijlagen besluitvorming

- Voorjaarsnota / Eerste Bestuursrapportage 2021
- GEHEIM Toelichting geheim knelpunt paragraaf 2.4. Voorjaarsnota 2021

Bijlagen informatief

- Subsidiestaten 2021 en 2022
- Advies van de Taskforce Maatschappelijke Effecten Corona (mei 2021)
- Infographic Voorjaarsnota 2021